

Redegjørelse for vedtaksforslagene om etablering av studietilbud og nedleggelse av fag fra og med studieåret 2019-20

Nedleggelse av sanskrit og moderne hebraisk som undervisningsfag

Dekanen foreslår at sanskrit og moderne hebraisk nedlegges som undervisningsfag ved UiO.

Forståelsen av at fagporteføljen var for fragmentert, og av behovet for større konsentrasjon gjorde at universitetsstyret i 2007 iverksatte den faglige prioriteringsprosessen bl.a. fordi det forestående generasjonsskiftet i den vitenskapelige staben åpner muligheter for å gjøre omprioriteringer.

I budsjettbehandlingen i 2012 fikk fakultetsstyret en analyse av HFs pressede økonomiske situasjon. Her ble det påpekt at den fragmenterte fagporteføljen gjør fakultetet vanskelig å drive kostnadseffektivt. Sammenliknet med andre fakulteter – både innen HUMSAM og MEDNAT – har HF få naturlige stordriftsfordeler, men derimot betydelige småfagsulemper. Mange av fagene har bare 1-3 ansatte. Strukturen er krevende å forenkle gitt forutsetningen om at endringer i fagporteføljen fortrinnsvis skal skje ved naturlig avgang. Avgangene kommer spredt og tilfeldig.

Universitetsstyret har siden på anbefaling fra HFs fakultetsstyre vedtatt nedleggelse av fagene nederlandsk (2013), teatervitenskap (2014) og urdu (2017). Disse nedleggelsene har hengt sammen med naturlig avgang blant lærerne. Instituttene har da fått anledning til å revurdere hvordan ressursene best kan brukes i utviklingen av det samlede studietilbudet på en langsiktig bærekraftig måte siden resultatfinansiering fra studievirksomheten veier svært tungt i budsjettene.

I 2017 sa personene med fagansvar i henholdsvis sanskrit og moderne hebraisk opp sine stillinger, og styret på Institutt for kulturstudier og orientalske språk vedtok 7. september 2017:

Vi har pr. i dag et antall mindre språkfag basert på små ressurser og varierende studenttilgang. Med mindre det foreligger tildeling fra bevilgende myndigheter til små/utsatte fag, ønsker vi å fase ut sanskrit og hebraisk: de to som over lang tid har hatt færrest studenter og som i minst grad henger sammen med de øvrige språkbaserte områdestudiene. Samtidig ønsker vi å satse videre på hindi, tyrkisk og persisk. Vi vil da sikre større undervisningsressurser og samtidig integrere dem bedre med de relevante områdestudiene.

I begge fag ble tilbudet sikret for dem som allerede var tatt opp, men det blir ikke tatt opp nye studenter høsten 2018. Rekrutteringen til studiene i sanskrit og moderne hebraisk har vært svært lav, og gjennomføringen har vært varierende. Statistikksystemet Tableau viser bl.a.:

- Bachelorstudieretningen Indiastudier med sanskrit hadde opptak i 2013 og 2016 med til sammen 9 studenter. Ingen har til nå fullført studiet, men det er aktive studenter igjen på 2016-kullet som ennå ikke har nådd normert tid.
- Av dem som ble tatt opp på master i sanskrit siden 2008, har alle 5 fullført.

- Av dem som ble tatt på bachelorstudieretningen i hebraisk i 2010, har 1 av 4 fullført; av dem tatt opp i 2012, har 1 av 8 fullført; av dem tatt opp i 2014, har ingen av 8 fullført. Det er studenter igjen på 2016-kullet som ikke har nådd normert tid enda.
- Av de 4 som startet på masterstudieretningen semittisk språkvitenskap med hebraisk, har 3 fullført.

Fortsatt aktive studenter vil kunne fullføre studiene sine i sanskrit og moderne hebraisk.

Når det gjelder nedleggelsen av moderne hebraisk, understreker vi at det ikke betyr noen endring i studiet av Israel og av jødedom. Kunnskap om Israel er en integrert del av områdestudiet for Midtøsten, og nedleggelse av moderne hebraisk som undervisningsfag vil ikke berøre denne fagkompetansen, som også suppleres av den kompetansen og det studietilbudet som finnes ved Institutt for arkeologi, konservering og historie. Undervisning om jødedom vil fortsette som før ved HFs studietilbud i religionsvitenskap.

Frigjorte midler vil instituttet bruke på å utvikle de gjenværende studietilbudene innen Sør-Asia og Midtøsten.

Hvis universitetsstyret vedtar nedleggelse av sanskrit og moderne hebraisk som undervisningsfag, vil fakultetet selv på bachelor- og masterprogrammene for Asia- og Midtøsten-studier nedlegge studieretningene Midtøsten-studier med hebraisk, India-studier med sanskrit og Sanskrit.

Etablering av masterprogrammet Screen Cultures

Dekanen foreslår at masterprogrammet Screen Cultures etableres.

I sin søknad til faglige prioriteringer foreslo Institutt for medier og kommunikasjon etablering av masterprogrammet Screen Cultures. I sin vurdering av søknaden skrev det faglige panelet bl.a.

Det er utdanningsdelen som er det sentrale i denne satsingen, noe som også påpekes i søknaden. Utdanningsdelen er beskrevet i detalj og er svært godt utviklet og planlagt. Det presenteres overbevisende ideer om bruk av digitale læringsressurser for å fornye undervisningen. Det legges opp til fem moduler i et MA-program som vil være et internasjonalt interessant og nyskapende tilbud. Det vil være det første initiativet på feltet i Norden. Kursene vil være utgangspunkt for forskningsgruppene.

Vedlagt er instituttets søknad om etablering av studietilbudet med søknaden til Faglige prioriteringer der studiet er beskrevet på s. 4-6.

Etablering av bachelorprogrammet Klart språk

Dekanen foreslår at bachelorprogrammet Klart språk etableres.

Det er i dagens samfunn en økende etterspørsel etter kompetanse i klarspråk, både i offentlig forvaltning og privat sektor. Målet med det nye studieprogrammet er å tilby et yrkesrettet utdanningsløp som først og fremst skal sikre offentlig sektor tilgang til medarbeidere med særskilt klarspråkkompetanse, men som også kan tilby gode kandidater til kommunikasjonsrelatert arbeid i privat sektor.

Studieprogrammet legger til rette for et samarbeide på tvers av fagmiljøer på Institutt for lingvistik og nordiske studier samtidig som et tverrfakultært samarbeid også vil være en viktig del av denne satsningen, spesielt med Det juridiske fakultet, som instituttet allerede har samarbeidsprosjekter med på klarspråkfeltet.

Programmet vil i tillegg til emner i klarspråk også ha obligatorisk praksis og bacheloroppgaveemne som del av graden.

Det er lite trolig at programmet vil ta søkere fra bachelorprogrammet i nordiske studier da programmene har ulik faglig profil. Etableringen av dette bachelorprogrammet vil heller gi positive synergier siden studentene i nordiske studier vil kunne velge 40-gruppen eller enkeltemner i klarspråk som del av graden sin. Klarspråk-ernene kan også være attraktive for studenter fra flere UiO-programmer all den tid fokuset på klarspråk er sentralt på mange samfunnsarenaer.

Fagmiljøet i retorikk og kommunikasjon vil stå for det meste av undervisningen på studiet. Dette inkluderer en ekstra stilling som ble vedtatt i instituttets stillingsplan i 2017.

Den administrative delen av programmet vil ivaretas av instituttets eksisterende studieadministrasjon.

Søknaden fra Institutt for lingvistik og nordiske studier er vedlagt.

Deling av programmene Filosofi og idéhistorie og Religionshistorie og kulturhistorie

Dekanen foreslår at bachelorprogrammene for filosofi og idéhistorie og for religionshistorie og kulturhistorie deles, og studieretningene blir egne programmer.

Dette skjer ved at fakultetsstyret vedtar å anbefale

- nedleggelse av bachelorprogram for filosofi og idéhistorie
- nedleggelse av bachelorprogram for religionshistorie og kulturhistorie
- etablering av bachelorprogram for filosofi
- bachelorprogram for idéhistorie
- bachelorprogram for religionsvitenskap
- bachelorprogram for kulturhistorie

Bachelorprogrammet for filosofi og idéhistorie med studieretningene filosofi og idehistorie og bachelorprogrammet religionshistorie og kulturhistorie med studieretningene religionshistorie og kulturhistorie ble opprettet i 2008 da driften av studieprogrammene ble overført fra fakultetet til instituttene, og programmene ble omgjort til instituttvise programmer der noen lunde beslektede fag ble plassert i samme program. Studieretningene på samme program har imidlertid ingen andre felles emner enn ex.phil. (utover adgangen til blant flere muligheter å velge det andre faget på programmet som 40-gruppe. På bachelorprogrammet for filosofi og idéhistorie anbefales også samme ex.fac.). Å gjøre studieretningene om til programmer vil derfor ikke medføre behov for flere undervisningsressurser enn tilfellet er i dag.

Tre av studieretningene har opplevd nedgang i antall førsteprioritetssøkere:

	2013	2014	2015	2016	2017
kulturhistorie	39	32	28	17	30
religionshistorie	46	52	47	38	29
idéhistorie	55	57	41	43	27

At fagene profileres som egne programmer og ikke som studieretninger, vil gjøre dem synligere i informasjonen rettet mot søkere da det lettere kan tydeliggjøres hva som kjennetegner fagene og hvilken kompetanse de gir. Hensikten med omleggingen er derfor ikke bare å få flere søkere til studiene, men også å få flere av søkerne til å forstå hva slags studium de har søkt seg til.

Programmene for filosofi og idéhistorie og for religionshistorie og kulturhistorie finnes bare på bachelornivå. På master tilbys det programmer henholdsvis for filosofi og for religionshistorie, mens fagmiljøene på idéhistorie og kulturhistorie sammen tilbyr programmet Europeisk kultur (uten studieretninger). En konsekvens av dette bruddet mellom bachelor og master er at programmene for filosofi og idéhistorie og for religionshistorie og kulturhistorie ikke har fungerende programråd, og oppgavene er overtatt av studieretningsrådene. Også periodisk programevaluering foretas separat for hver studieretning med helt forskjellige eksterne paneler og ikke samlet for programmet.

Mange undersøkelser (f.eks. Studiebarometeret) og statistikkverktøy (f.eks. Database for høyere utdanning) innhenter informasjon bare om programnivået og ikke om studieretningene slik at ulikhetene mellom studieretningene ikke kommer fram, og informasjonen blir mindre verdifull i arbeidet med å utvikle studietilbudene.

Å gjøre de nåværende fire studieretningene til egne programmer mener vi best vil gjenspeile hvordan programmene faktisk driftes i dag, samtidig som en slik organisering vil gi bedre muligheter for å videreutvikle studietilbudene og nå ut til aktuelle søkergrupper.

Navneendringen fra religionshistorie til religionsvitenskap gir studiet samme navn som ved de andre universitetene og er mer dekkende for det studiet som faktisk tilbys med vektlegging av religion også i vår samtid.

Studentene som er tatt opp på programmene for filosofi og idéhistorie og for religionshistorie og kulturhistorie, vil kunne fullføre studiet på programmet de er tatt opp på.

Etablering av fireårige bachelorprogrammer i arabisk, kinesisk og japansk

Med forbehold om bevilgning av ekstra midler foreslår dekanen at det etableres fireårige bachelorprogram i

- Midtøsten-studier med arabisk
- kinesisk og Kina-studier
- japansk og Japan-studier

I Stortingsmelding nr. 25 (2016-2017) *Humaniora i Norge* (kap. 6.3.4) åpner regjeringen for fireårig BA-grad knyttet til studiet av spesielt vanskelige språk, og Universitets- og

høgskolerådet har foreslått bl.a. arabisk, japansk og kinesisk som språkfag der bachelorgraden bør utvides til fire år.

Fagmiljøene ved Institutt for kulturstudier og orientalske språk har lenge argumentert for fireårige bachelorstudier i disse språkene da det er vanskelig å bringe studentene fram til et ønskelig ferdighetsnivå innenfor rammen av en fordypning på 80 studiepoeng. Instituttet anbefaler derfor allerede ytterligere et års studier i utlandet som påbygging til 80-gruppene i arabisk, japansk og kinesisk, særlig hvis man ønsker å gå videre på master. Årsenheten career:Asia har vært et annet tilbud om påbygging etter fullført bachelorgrad.

Vi ønsker å tilby fireårige bachelorstudieløp, og siden bachelorprogrammet Asia- og Midtøsten-studier, der arabisk, japansk og kinesisk nå tilbys, er et treårig program, foreslår vi etablering av nye studieprogram for hvert av de tre språkene.

Overgang til fireårig grad vil kreve økte ressurser, noe som er formidlet til departement og stortingskomité. Vi søker derfor om etablering av fireårige programmer med oppstart høsten 2019 med forbehold at finansieringen avklares. For disse ønsker vi innføring av finansiering i kategori F (samme nivå som i dag) også for det fjerde året for 60 studenter på hvert av de tre programmene. I påvente av avklaring om finansieringen vil de eksisterende treårige studieretningene for arabisk, japansk og kinesisk på bachelorprogrammet Asia- og Midtøsten-studier ikke nedlegges, men opptaket stanses så lenge.

De fireårige bachelorløpene vil bestå av 120 sp språkopplæring hvor 60 sp tas ved et høyere lærested i et land der språket snakkes, 40-60 sp områdekunnskap, 40-gruppe i kultur-/samfunnsfag, inntil 20 sp frie studiepoeng, samt ex.phil. og ex.fac.

Nedleggelse av årsenheten career:Asia

Dekanen foreslår at årsenheten career:Asia nedlegges.

Da HF i 2014 foreslo etablering av årsenheten career:Asia, var målet å tilføre bachelorkandidater med hindi, India-områdestudier, japansk eller kinesisk som så for seg en karriere i næringslivet, kompetanser utover selve språkferdighetene, som det ikke er plass til innenfor rammen av en treårig bachelorgrad. Årsenheten career:Asia skulle gi arbeidslivserfaring, bransjekunnskap, innsikt i forretningskultur, erfaring med prosjektgjennomføring m.m. i landet de har studert, og slik gjøre kandidatene mer relevante for arbeidslivet og språkkunnskapene deres bedre.

Dessverre har søkningen og gjennomføringen ikke vært som håpet:

- Kina: 8 startet 2015-2017. 2 har gjennomført. 2 er aktive dette studieåret.
- Japan: 10 startet 2015-2017. 3 har gjennomført. 5 er aktive dette studieåret.
- India: 1 søker har fått tilbud om opptak. Ingen har startet.

Gjennom samtaler med studentene er det blitt tydelig at årsenhetens plassering mellom bachelor og master er problematisk blant annet fordi de avlegger et helt år i utlandet uten at det inngår i noe gradstudieløp. Det har vist seg også å være vanskelig å skaffe praksisplasser av 3-4 måneders varighet fordi bedriftene da opplever at ansvaret for studentenes praksis blir for omfattende uten at det ligger en rekrutteringsplan bak. En videreføring av studietilbudet bør derfor være å inkorporere tilbudet på bachelor eller masternivå. På bakgrunn av evaluering av årsenheten, som har vært prøvd ut i 3 år nå, drar vi følgende

konklusjoner, basert på tilbakemeldinger fra studentene og virksomheter vi har vært i kontakt med:

- Det er for mye med en årsenhet. Oppholdet bør kortes ned fra et til et halvt år
- Praksisdelen er for lang og bør kortes ned fra 3-4 måneder til 3-4 uker

Når det nå åpnes for fireårig bachelorgrad i kinesisk og japansk, ønsker vi å nedlegge årsenheten career:Asia. Institutt for kulturstudier og orientalske språk vil heller inkorporere elementer fra career:Asia i en fireårig bachelorgrad og ev. også på master.

Nedleggelse av årsenheten i portugisisk

Dekanen foreslår at årsenheten i portugisisk nedlegges.

Da HF i 2013 søkte om etablering av en årsenhet i portugisisk, var det fordi ca. to tredjedeler av studentene på portugisiskemnene ikke valgte dem gjennom fordypningsgruppen i portugisisk, men gjennom 40-gruppen, som frie emner eller som enkeltemnestudenter. Disse studentene gikk i enda mindre grad enn bachelorstudentene videre fra 1000- til 2000-nivå. Fakultetet tolket dette som et behov for grunnleggende portugisiskkunnskaper som bachelorstudieretningen ikke dekket. HF håpet at en årsenhet skulle få flere til å søke seg til og gjennomføre et kortere studieopplegg i portugisisk, noe som også ville bidra til å minske frafallet på bachelorstudieretningen.

Dette har ikke slått til. Det finnes åpenbart etterspørsel etter opplæring i portugisisk, men både bachelorstudieretningen og årsenheten har dårlig gjennomføring:

- Av de 83 studentene som ble tatt opp på bachelorstudieretningen 2010-2015, fullførte 6 %
- Av de 58 studentene som ble tatt opp på årsenheten i 2014 og 2015, fullførte 20,69 %.

Vi ønsker derfor at årsenheten i portugisisk nedlegges siden studentene heller ikke vil forplikte seg til et studium av et års omfang. Prodekanen for studier vil nedlegge bachelorstudieretningen i portugisisk. Tilbudet på lavere grad vil være emnene med best søkning og gjennomføring – innføringsemnet og fire emner i grammatikk og oversettelse – organisert i en 40-gruppe. For å kvalifisere for opptak til master i portugisisk, som vi fortsatt vil tilby, må søkerne ta de resterende emnene på andre læresteder.